N°. 290. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk
Nieuws-Blad.
Zaturdag 6 *December.*

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *NOORDBRABAND*, heeft goedgevonden en verstaan te bepalen, dat het houden der Kermissen en Jaarmarkten in de Gemeenten dezer Provincie, te rekenen van den 1sten Januarij 1835, weder op den ouden voet zal mogen plaats hebben; wordende echter voorloopig daarvan uitgezonderd, de Kermissen en Jaarmarkten van de Gemeenten en Gehuchten *Baarle-Nassau*, *Wernhout*, *Nispen* en *Putten*.

Schrijft voorts de Besturen der Steden en Gemeenten, alwaar die Kermissen en Jaarmarkten na het voorschreven tijdstip weder worden toegelaten, mitsgaders de Besturen van de Gemeenten, alwaar het houden van openbare processien van oudsher gebruikelijk is geweest, aan, om telkens wanneer die Kermissen en Jaarmarkten zullen invallen, of de bedoelde processien zullen gehouden worden, daarvan tijdig en ten minsten acht dagen te voren, kennis te geven aan den kommandant der brigade Marechaussée, welke voor het toezigt van politie in hunne Gemeenten is bestemd, ten einde deze, naar aanleiding van art. 67 en volgende van hare instructie, op die Kermissen en Jaarmarkten en bij die processien kan tegenwoordig zijn, om de goede orde en openbare rust te helpen bewaren.

Wordende eindelijk aan de Besturen in de Vestingen, die in staat van beleg zijn, voor zoo veel noodig opgemerkt, dat zij, alvorens de in hunne Gemeenten invallende Kermissen of Jaarmarkten te doen houden, verpligt blijven, daartoe ook de toestemming te vragen van den Heer Opperbevelhebber der vesting.

Dit besluit zal geinsereerd worden in de binnen deze Provincie uitgegeven wordende Dagbladen, en voorts, door middel van het *Provinciaal Blad*, ter kennis worden gebragt van de Heeren Burgemeesters en Wethouders der Steden en Burgemeesters en Assessoren der Gemeenten ten platten Lande, mitsgaders van de Heeren Directeur en Kommissarissen Speciaal van Policie in deze Provincie, tot hunne informatie en narigt; zullende van dat besluit, bij geleidende missive, een genoegzaam getal exemplaren gezonden worden aan den Heer procureur-Krimineel en aan Heer Majoor, Kommanderende de Kompagnie Marechaussée van *Noord-Braband*, tot derzelver informatie.

's HERTOGENBOSCH, den 28sten November 1834.

De Gouverneur voornoemd,
B^on^. VAN DEN BOGAERDE.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

BREDA. — Uit Middelburg schrijft men van den 3den dezer, dat op den 1sten te Neuzen het 7de perceel der vestingwerken dier stad is aangenomen door de heeren *D. Dronckers en Comp* van Middelburg voor eene som van *f* 173,000.

— De belgische berigten blijven zonder belang. De afgevaardigden gaan voort met de behandeling van de wet op de gemeentebesturen, zonder dat de discussien veel belangrijks opleveren. — Te Gent hebben maandag avond in den schouwburg eenige onrustige bewegingen plaats gehad, veroorzaakt uithoofde dat uit het parterre een briefje op het tooneel geworpen werd, hetgeen het publiek verlangde dat door een der acteurs zou voorgelezen worden, waartegen zich de politie verzette, doch welk verbod door het publiek met een hevig gefluit beantwoord werd; en daar men bleef volharden dat de voorlezing geschiedde, werden de lichten uitgedaan, zoodat de toeschouwers genoodzaakt waren de zaal te ruimen. — Te Brussel is in de vorige week, nadat in de kamer van afgevaardigden de bepaling aangenomen was, dat aan de stedelijke besturen het regt verbleef om stukken, die tegen de goede orde of zeden streden, te verbieden, verlangd geworden, dat men den *Tartuffe* zou geven; en heeft het bestuur van den schouwburg, aan dat verlangen voldoende, thans aangekondigd dat het voormelde stuk op aanstaanden vrijdag zal ten tooneele gevoerd worden. — Te Antwerpen zijn in den loop der maand November binnengekomen 112 schepen, te zamen metende 11,786 tonnen; onder dezelve bevonden zich 13 engelsche en 23 belgische. — In laatstgemelde plaats waren gisteren genoteerd: Belg. 97⅝, ½; Nap. 89; Sp. perpet. 5 pCt. 44¾, 45¼; 3 pCt. 28; Braz. 77¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den December.

De minister van buitenlandsche zaken heeft gisteren aan de kamer van afgevaardigden eenige inlichtingen gegeven omtrent de kwestie, die sints eenen geruimen tijd de dagbladen bezig hield. Even als men gewoon is bij het begin van elke zitting, ter gelegenheid van de discussie over het adres van antwoord de belangrijkste punten van in en uitwendig bestuur aan een naauwkeurig onderzoek te onderwerpen, zoo ook, zeide de heer *de Rigny*, wenschte het ministerie thans dat de kamer openlijk zoude verklaren of, en zoo ja, hoeverre, zij met de staatkunde van het tegenwoordig ministerie konde instemmen. Men had om tot eene zoodanige discussie te geraken, bij het hervatten der werkzaamheden andermaal eene openingsrede kunnen houden, doch daar dit niet zonder de onmiddellijke tusschenkomst van den koning konde plaats hebben, vreesde men voedsel te geven aan het vermoeden, dat men door dit hoog gezag eenen al te grooten invloed op de aanstaande overwegingen wilde uitoefenen. Van eene andere zijde was het welligt ongeraden te wachten, tot dat de discussie over de in beraadslaging zijnde wetten, als van zelve de gelegenheid gaf om het stelsel van het bestuur nader toe te lichten en te beoordeelen. Men meende dus niet beter te kunnen doen, dan in dit oogenblik de leden der vertegenwoordiging, die zich met dat stelsel niet konden vereenigen, openlijk uit te noodigen, dat zij hunne bedenkingen zouden voordragen; verklarende de ministers, dat zij bereid waren die dadelijk te beantwoorden.

Naauwelijks had de heer *de Rigny* geëindigd, of onderscheidene leden der oppositie namen het woord, om zich over deze uitnoodiging te beklagen, die zij, daar toch aan ieder lid het regt toekomt om zoo dikwijls hij zulks noodig oordeelt, van de ministers inlichtingen te vragen, als eene beleedigende provocatie wilden beschouwd hebben. Te vergeefs trachtte de heer *Guizot* te betoogen, dat zulks in geenen deele de bedoeling was; men is zelfs in de zitting van heden daarop teruggekomen, en de verwijdering, die men sints lang tusschen de ministeriele en de zoogenaamde *tiers-parti* vooronderstelde, zal waarschijnlijk grootelijks zijn toegenomen. Onmiddellijk gevolg had intusschen deze discussie niet anders, dan dat de heer *Janvier* dezen morgen het ministerie eenige ophelderingen meende te moeten vragen, over de zonderlinge wijzigingen, die het bestuur in de laatste maand had ondergaan, en over het stelsel dat men thans, nu het kabinet weder voltallig is, voornemens is te volgen. Een der leden van het kortstondig ministerie *Bassano*, de heer *Passy*, daarop verklaard hebbende, dat hij ten aanzien van de eerste dier vragen belangrijke inlichtingen konde en wenschte te geven, werd er, in weerwil eenige bedenkingen van den heer *Thiers*, besloten dat deze discussie Vrijdag aanstaande zoude geopend worden. Men ziet alzoo deze zitting met gespannen verwachting te gemoet.

— Zoo het schijnt, in antwoord op het zoogenaamd manifest van het *Journal des Débats*, vindt men heden in *le Temps* een dergelijk redenerend betoog over dezelfde belangrijke kwestien, dat door de betrekking, waarin dit dagblad tot de partij van den heer *Dupin* staat, als het gevoelen van de tiers-parti wordt beschouwd. De slotsom is, dat men, welke ook de uitslag zij van den strijd die in Spanje wordt gevoerd, geene gewapende tusschenkomst verlangt; dat er zoodra mogelijk, doch onder medewerking der wetgevende kamers, eene amnestie worde afgekondigd; dat eindelijk de verkiezingswetten in zoo verre mogten worden gewijzigd, dat alle die thans gezworenen kunnen zijn, als kiezer werden toegelaten, en alle kiezers verkiesbaar waren.

— Men wil dat de afgevaardigden zich reeds heden in hunne bureaux met de aanvrage van het buitengewone krediet tot bestrijding der kosten van het monster-proces hebben bezig gehouden. Er waren in deze beide zittingen hoogstens 220 leden tegenwoordig. De heer *Dupin* heeft de afwezigen vrij ernstig hun verzuim verweten.

— De berigten van de Spaansche grenzen melden heden weinig belangrijks. *Mina* bevindt zich nog steeds te Pampelona, zich met de organisatie van het leger bezig houdende. *Zumala Carreguy* bevond zich den 23sten aan het hoofd van 8 à 9000 man in de vallei van Goui, waar hij echter door de generaals *Cordova* en *Oraa* werd in het oog gehouden.

— Heden (2 *December*) waren genoteerd: 5 pCt. kont. 105,95; op tijd 106,30; 3 pCt. kont. 77,90; op tijd 77,10; Nap. renten kont. 95,60; Sp. perpet. 5 pCt. kont. 43⅞; Cortes 41⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den December.

Uit 's Hage schrijft men van 4 dezer het volgende:

» Aanstaanden dingsdag worden HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* van Berlijn in deze Residentie verwacht.

« Gisteren vierde Ds. *J. Sluiter*, Ridder der orde van den Ned. Leeuw, alhier zijne vijf-en-twintigjarige evangelie-dienst in deze gemeente, met eene leerrede, naar aanleiding van I *Timoth.* 1 vers 12. ZWEw. gaf verslag van zijne evangelie-dienst van den beginne af, die hij te Zalt-Bommel heeft aangevangen, en vervolgens te Arnhem en in deze Residentie tot dus verre volbragt heeft.

» Morgen vergadert de Tweede Kamer der Staten-Generaal, om aan te hooren het verslag der centrale afdeeling over het ontwerp van wet tot regeling van den omslag der grondbelasting voor 1835, waartegen nog vele bedenkingen zijn gemaakt, ten gevolge waarvan de Regering van het stelsel heeft afgezien, om dien omslag niet alleen voor 1835, maar ook voor volgenden tijd, dus-

danig als voorgesteld is, vast te stellen. Men ziet zoowel voor de grondbelasting, als over de begrootings-wetten, de wetten op militie en de woelingen, belangrijke beraadslagingen te gemoet."

— Door den Heer Gouverneur dezer Provincie is een besluit genomen (*zie hier boven*) waarbij bepaald wordt dat de sedert 1839 tot stand gebragte verordening, volgens welke in 't algemeen het houden van kermissen in deze provincie verboden wordt, te rekenen van den [illegible] januarij aanstaande ingetrokken is, met uitzondering [illegible] weinige gemeenten, die bijna geheel door het [illegible] gebied zijn ingesloten.

— In de Javasche berigten tot den 15den Augustus [illegible] het volgende gevonden:

» Woensdag den 13den dezer, is Zijne Excellentie de gouverneur-generaal ad interim, na eene afwezendheid van [illegible] maanden, aan boord van Z. M. korvet *Amphitrite*, ter reede van Batavia gearriveerd, en met de gebruikelijke eerbewijzingen, te dezer hoofdplaats, ontvangen.

» De volbragte inspectiereis heeft zich uitgestrekt over geheel Java en Madura, met uitzondering van de residentie Bantam, welke reeds in 1835 is bezocht geworden, en van de Preanger-Regentschappen, welke later zullen worden geïnspecteerd.

Naar men verneemt, heeft de gouverneur-generaal ad interim, bij de Javasche Vorsten en Hoofden, de beste gezindheid, en bij de bevolking, in het algemeen, dien geest van rust en tevredenheid waargenomen, welke gewoonlijk het gevolg is van milde instellingen en van eenen toenemenden staat van voorspoed. De teelt van voortbrengselen voor de markt van Europa neemt op vele punten zigtbaar toe, en plooit zich van lieverlede naar plaatselijke omstandigheden en volks-instellingen; terwijl men alomme er op bedacht is, om al wat hieraan in den weg staat, van gouvernementswege op te heffen of te wijzigen. Vele Europesche en Chinesche fabrijkanten dragen hiertoe met welwillendheid bij, door het vrijwillig verhoogen van den prijs, die aan den landman voor de ruwe grondstof toekomt, en door het aanschaffen van eigene en doelmatige middelen van transport.

» De gouverneur-generaal ad interim heeft het voornemen, te dezer hoofdplaats te verblijven, tot na de viering van 's Konings nabij zijnde geboortedag.

» Door Zijne Excellentie den gouverneur-generaal ad interim, in Rade, zijn *benoemd*: Tot ommegaanden regter in de Soerabajasche afdeeling en lid in den raad van justitie aldaar Mr. *E. J. Goertsema*, thans die functien waarnemende in de Samarangsche afdeeling, en

Tot ommegaanden regter in de Samarangsche afdeeling, en lid in den raad van justitie aldaar, Mr. *B. G. Rinia van Nauta*, thans die functien bekleedende in de Soerabajasche afdeeling."

De Londensche berigten van den 3den vermelden dat de Lord Major der hoofdstad den vorigen dag, vergezeld door eene talrijke commissie uit de stedelijke regering den Koning, het [illegible] aangenomen adres heeft overhandigd. Z. M. stelde dit stuk onmiddelijk den Hertog *van Wellington* in handen, en antwoordde kortelijk, dat hij altijd bereid was geweest en blijven zoude, misbruiken uit den weg te ruimen, en den toestand der natie te verbeteren, wenschende hij dat de minister, dien hij zoude aanstellen, zich zijn vertrouwen en dat des volks zoude waardig maken. Men meent in het antwoord bevestigd te zien dat het nieuw ministerie de [illegible] gematigden zal werkzaam zijn en zelfs nuttige hervormingen zal voortzetten.

— Te Liverpool heeft maandag den 17 November ll. een verschrikkelijk ongeluk plaats gehad. Een groot aantal menschen had zich naar de overzijde der rivier (de Mersey) begeven, om eene voor geld gevoerd wordende vechtpartij bij te wonen. Na den afloop begaven de half beschonken toeschouwers zich in twee schuiten, om naar de stad terug te keeren, doch spoedig bleek het, dat deze schuiten, die de overvaart voor minder loon dan de gewone pont ondernamen, overladen waren, want terwijl zij nabij den wal in stil water veilig voortroeiden, was dit geheel anders toen zij op het midden der sterk golvende rivier waren gekomen. De golfslag wierp nu al spoedig eenig water in de slechts weinige duimen boord vertoonende vaartuigen. Terwijl de passagiers zich in hunnen nood beijverden, en het overgestorte water met handen [illegible] uit te scheppen, werden de golven, naar mate men verder op stroom kwam, hoe langer hoe dreigender, tot dat eindelijk eene geweldige hooge baar op de schuiten kwam aanzetten, over hen heensloeg en hen beide onder zich bedolf. Het tooneel, dat thans werd aanschouwd, gaat alle beschrijving te boven. Meer dan vijftig menschen lagen, met het woedende element te worstelen; hier klampten zich sommigen aan plank of riem, daar anderen aan de spiegel der wegzinkende schuiten, ginder kroppen drenkelingen in doodsangst op en over elkander en drukten de ondersten in den afgrond, [illegible] elkander vasthoudende, op hunne beurt ook deze in de diepte sleepen! Slechts acht of negen personen, die zich gelukkig stieren zich aan de doodsgreep hunner zamengenooten te ontwringen, zwommen naar land of werden door

stoombooten en andere vaartuigen gered; de overige verdronken. Gedurende de volgende dagen hadden geene minder hartverscheurende tooneelen plaats, daar de inmiddels zaamgestroomde betrekkingen der verongelukten, in akelig gejammer op de lijken hunner zonen, huisvaders of broeders neervielen, naarmate deze uit de rivier werden opgevischt en aan den wal gebragt.

— Een Engelsch dagblad geeft aan de bevolking van Ierland de volgende classificatie:

Ierlands bevolking bestaat uit 884,000 gezinnen, die zich aan den akkerbouw wijden; 250,000 welke zich aan koophandel en fabrijken overgeven; 250,000 landeigenaars en renteniers van allerlei soort; totaal der bevolking 1,384,000 gezinnen of 7,767,401 personen. In Engeland is de evenredigheid van deze drie standen der maatschappij tot de geheele bevolking als volgt: landbouwende bevolking [illegible]; handel- en fabrijkdrijvende bewoners [illegible]; renteniers [illegible]. Werd de bevolking van Ierland in dezelfde evenredigheid verdeeld, als dan zou men 395,000 landbouwende gezinnen in plaats van 884,000 tellen, 594,000 nijverheid beoefenende gezinnen in stede van 250,000, en 395,000 renteniersende gezinnen in plaats van 250,000. In Schotland houden zich 126,000 gezinnen met den akkerbouw bezig; 207,000 met koophandel en fabrijken, en 168,000 zijn grondeigenaars of renteniers, hetgeen een totaal maakt van 501,000 gezinnen, of iets meer dan 2,000,000 personen. Wanneer Ierlands bevolking werd verdeeld naar dezelfde evenredigheid als die van Schotland, alsdan moest eerstgenoemd land 348,000 akkerbouwende gezinnen in plaats van 884,000; 572,000 nijverheids-beoefenaars in stede van 250,000 en 464,000 renteniersende gezinnen in plaats van 250,000 tellen.

— Ter Londensche beurze van den 2den waren genoteerd de 3 pCts. 91⅝ a ¾; E. W. 18 2½ BCC. 53½ a ¾; 5 pCts. 98¾ a 99.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den December.

Uit Berlijn schrijft men van den 30sten November ll.: Het Z. M. de Koning aan onderscheiden Russische officieren, die zich tijdens het verblijf van den Keizer van Rusland in die hoofdstad, aldaar hebben bevonden, ordeteekenen van verschillende klassen heeft verleend, en ook bij het Pruissische leger vele benoemingen en verplaatsingen heeft bewerkstelligd. De Keizer van Rusland was op zijne reize naar Warschau den 25sten te Posen aangekomen. De Prins Stadhouder was den 24sten uit Warschau naar Lowitsch vertrokken.

Uit Posen waren te Warschau de Koninklijke-Pruissische luitenant-generaal *von Grolmann*, met verscheidene officieren, aangekomen, alsmede uit Petersburg de generaal *Rosniezkie*.

— Z. H. de hertog *Alexander van Wurtemberg*, broeder van H. M. de Koningin, is den 20sten te Stuttgardt aangekomen, om een bezoek bij HH. MM. af te leggen. De kamers in Wurtemberg zouden tegen den 1 maart van het volgende jaar bijeen geroepen worden.

— Een der Deensche dagbladen bevat eene naauwkeurige opgave van den tegenwoordigen staat der bevolking van het eigenlijke Denemarken. Dezelve bedraagt 1,223,807 zielen, terwijl dezelve in 1801 slechts beliep 924,972, zoodat de aanwas 298,835 of tusschen de 32 en 33 ten honderd beloopt. Koppenhage telt thans 119,292 inwoners. Op de eilanden bedraagt de bevolking 697,855, op Jutland 525,952 zielen, naar welke verhouding Jutland 48, de eilanden 60 vertegenwoordigers in de vergadering der Standen zullen zenden.

— Uit Zurich schrijft men dat het kantonnaal bestuur van Bern aan het voorzittend kanton de nota heeft medegedeeld, welke onmiddelijk aan het Oostenrijksch en Fransch kabinet werd overhandigd, en strekken moest om aan beide te kennen te geven, dat men de Duitsche handwerkslieden, onder bedreiging van het Bernsch gebied verbannen te worden, verboden had dergelijke vergaderingen te houden, als die welke tot zoo vele klagten heeft aanleiding gegeven. Te gelijk wordt daarbij meer algemeen de verzekering gevoegd, dat men alle degenen zoude wegzenden die de rust van naburige staten trachten te verstoren, en als voorzittend kanton in de beste verstandhouding met de verschillende mogendheden zoude trachten te blijven.

— Te Weenen waren de fondsen den 25sten November genoteerd: 5 pCt. 98⅞ a [illegible]; Bankactien 1251.

Ontwerp van wet ter herziening van de wet van 18 April 1827.

Wij hebben, bij een gezet onderzoek van het aan de Staten-Generaal toegezonden wet-ontwerp, het ook van onzen pligt geacht, om onze wijze van zien te moeten mededeelen, en wij doen dit met des te meer vertrouwen, omdat het gewigt der zake zelf zulks schijnt te wettigen, en omdat het betamelijk is omtrent 's lands dierbaarste aangelegenheden op eene gepaste wijze de openbare aandacht opmerksaam te maken. — Het is ons voornemen rondborstiglijk onze meening kennelijk te maken, wel overtuigd dat onze goede bedoelingen niet zullen miskend worden. Over het geheel onderscheidt zich het onderhavige ontwerp op eene gunstige wijze van de wet van 18 April 1827, en het is ons aangenaam te mogen doen opmerken, dat ons vertrouwen in de handelingen der Regering, zoo door de voordragt zelve als door den inhoud

van het ontwerp, allezins zijn gewettigd geworden. Zonder in de [illegible] der wet te komen, 't welk nu overbodig is geworden, zullen wij ons bepalen tot sommige punten, welke meer bijzonder onze aandacht getroffen hebben. Daartoe behoort in de eerste plaats, de merkbare verbetering van de afschaffing der assessoren bij de kantongeregten, uitwendig, onverminderd dat die assessoren moeijelijk zouden te bewegen zijn, of tot het *gratis* waarnemen dier betrekking, of tegen eenig *presentie-geld*, is ons nooit het daarmede bedoelde nut als zoo bereikbaar toegeschenen, en achtteden wij altijd eerder de inkorting van de regtsmagt der kantonregters verkieslijker, dan eene ruimere magtsverleening op zoodanige wijze, als de wet van 18 April zulks ingesteld had. Minder twijfelen wij aan het doelmatige der regtbanken van koophandel, ja, wij zouden zelfs derzelver aanwezen als nuttig blijven beschouwen, wanneer in de zamenstelling een regtsgeleerde als Voorzitter, en eenen regtsgeleerde als Griffier wierden opgenomen. Het bezwaar toch, dat [illegible], alleen door loutere regtsgeleerden moet worden [illegible] beduidend worden; en hoewel wij willen erkennen, dat de regter in *principe* zich alle vakken door grondige studie zoo veel mogelijk eigen zoude *behooren* eigen te moeten maken, [illegible] dat [illegible] dikwerf veel te kort zal komen, en bovendien [illegible] er toch dikwijls ook zaken voor, waarin grondige kennis des handels of der nijverheid zeer noodzakelijk is, en [illegible] dan in eene *expertise* daarin ten volle bevredigd [illegible] bedenking die wij opwerpen, zonder meer. [illegible] komt ons voor de vermindering van het vereischte getal jaren, van leeftijd, en diploma, om bevoegd te zijn tot de bediening der regterlijke ambten. Door bij de regtbanken geenen bepaalden tijd te [illegible], voor wat het *diploma* [illegible] betreft, en den bevoegden ouderdom te stellen op 23 jaren, loopt men gevaar, van in de regtbanken onervarenen in de praktijk te zien opgenomen, waartoe nu wel minder vrees voor moet bestaan, maar waartoe altijd aanleiding zal gegeven worden, wanneer de [illegible] tot regter zich niet bepaalt tot de bij [illegible] aanbevolene personen. Van meerder belang nog is de vermindering van het gevorderd getal jaren, om bevoegd te zijn tot leden der Provinciale Hoven en van den Hoogen Raad, alsmede omtrent den tijd, verloopen sedert het verkregen meesterschap; want, als men in aanmerking neemt dat bij de nieuwe wetgeving de meerderjarigheid wordt bepaald, he 23 jaren bereikt te hebben, dan is het verschil van twee, vijf of zeven jaren, om bevoegd te wezen tot het deelnemen als Lid van eenig regterlijk Collegie, al vrij gering; en wij meenen dat de in deze voorgestelde afwijking van het bij de wet van 18 April bepaalde, [illegible] tegen wegen ook wederom op, de bepalingen omtrent het beslissen der geschillen over [illegible] arrondissements regtbanken, alsmede dat het [illegible] zaken als beginsel wordt aangenomen. [illegible], neemt het *privilegium fori* de beroepelijkheid van de arresten der Provinciale hoven naar den Hoogen Raad weg; zoo ja, ('t geen wij moeten onderstellen, omdat onder de bepalingen omtrent den Hoogen Raad, niet voorkomt de bepaling, dat hij in hooger beroep kennis neemt van de arresten in het correctioneel, in [illegible] (*art. 51 a No. 4 van het ontwerp*) geweest;) mag men daarom met bescheidenheid onderzoeken, waarom de in art. 51 *a* No. 4 van het ontwerp vermelde ambtenaren, krachtens art. 51 *e*, zullen gevonnisd worden door vijf raadsheeren; terwijl aan alle ambteloozen in hooger beroep en in correctioneele zaken, het voordeel wordt verzekerd, van door zes raadsheeren te worden geoordeeld (art. 51 *f* v. h. o.) Wel is waar zijn in den aanvang van art. 94 weggenomen de woorden: *in cas criminel*, en is aan het einde van hetzelve een slotartikel geplaatst, 't welk, in verband met art. 70 v. h. o., aan een beroep, in geval van vervolging, krachtens art. 51 *a* No. 4 zoude doen gelooven; maar de woorden van art. 94 der wet v. 18 April: *de Hooge Raad — neemt kennis in het eerste en laatste ressort:* schijnen het nogtans uit te sluiten. Indien dus de beroepelijkheid in deze gevallen niet plaats grijpt, gelijk als zulks noodzakelijk het geval is voor hen, die in eersten aanleg door den Hoogen Raad worden gevonnisd, zoo mogen wij des te eerder eene gunstige wijziging verwachten, door de in art. 51 *a* No. 4 bedoelde gevallen de regtspraak aan zes raadsheeren toe te vertrouwen. Het is wel niet waarschijnlijk, dat dergelijke zaken de aandacht der Hoven dikwerf zullen bezig houden; edoch, hoe onwaarschijnlijk ook, is het billijk, dat in die weinige gevallen het *privilegium fori* niet nadeelig worde.

Wij hebben het ondoelmatig geoordeeld, om over het getal hoven, 't welk bij dit ontwerp is voorgesteld, tot hiertoe iets te zeggen; er zoude veel daartegen kunnen ingebragt worden, en misschien niet ten onregte; maar wij gelooven, dat in het ontwerp volkomen gehandeld is in de bedoeling der grondwet. Het gebrek is dus niet in de wet gelegen, maar ligt hooger, en het past niet om over de grondwet te oordeelen, maar alleen te toetsen, of er naar dezelve gehandeld wordt. Het ontwerp heeft ook door de afzonderlijke instellingen van arrondissements-regtbanken in de hoofdplaatsen der provincien veel vooruit boven de wet van 18 April; maar het zal altijd eene hoogstmoeijelijke taak blijven en veel onderscheiding en juiste beoordeeling vorderen, om de daartoe, de noodige vereischten hebbende, kundige en niet zonder ondervinding zijnde, en voor die betrekking geschikte personen uit te kiezen. Het zoude bovendien te wenschen zijn, dat bij eene openstaande vacature bij een Provinciaal Hof en bij den Hoogen Raad, zekere voorschriften zouden behooren te worden in acht genomen bij het doen der keuze, welke anders, dikwijls tot merkbaar nadeel der andere arrondissements-regtbanken, veelal als de best gekende, zoude vallen op leden uit de regtbanken in de hoofdplaats der provincie. En evenzeer zoude, bij eene op te stellen lijst van kandidaten, bij eene vacature in den Hoogen Raad, er eene soort van rangregeling behooren te bestaan, opdat, bij vacaturen, elke provincie op hare beurt regt zoude hebben, om de keuze bepaald te zien gevestigd op een harer regterlijke ambtenaren. — Langs dien weg mag men de hoop koesteren, om, én te zien voldaan aan de voorschriften der grondwet, én een middel tot wering van Provinciale misbruiken te hebben gevonden, waartoe anders het systema van Provinciale Hoven en voordragten uit de Provincien zelve al zeer ligt aanleiding zoude kunnen geven. — Dit een en ander is ons voorgekomen, om bij de openbaarmaking van het ontwerp van wet, ter herziening der wet van 18 April 1827, eenigzins de aandacht te kunnen bepalen; en wij schroomen niet te zeggen, dat zoo wij met gematigdheid onze denkbeelden hebben getracht mede te deelen, opregte liefde tot het Vaderland, en levendige belangstelling voor deszelfs gewigtigste instellingen de drijfveeren onzer bedoelingen zijn geweest. B.

Letterkundig Berigt.

ROOMSCH-KATHOLIJK Jaarboek voor het Koningrijk der Nederlanden 1835. Eerste Jaar. Breda, bij W. A. OUKOOP, 1834. Prijs f 1,20.

De aankondiging van dit Jaarboek is bij onze Roomsch-Katholijke landgenooten met welgevallen ontvangen en ongetwijfeld zal deze eerste Jaargang, bij de verschijning aan de verwachting beantwoorden. Na het gewone voorwerk, vindt men hier eene uitvoerige opgave van het hoog bestuur der Roomsch-Katholijke kerk, aanvangende met den thans regerenden Paus, wiens afbeeldsel het Jaarboek versiert, en behelzende vervolgens al de Kardinalen, met de jaren hunner geboorte en benoeming, het Hof van Zijne Heiligheid en het korps Diplomatiek te Rome. Daarop volgt het Kerkelijk Bestuur in de Nederlanden, eerst het Departement voor de zaken van de R. K. Eeredienst, vervolgens de Aartspriesterdommen van de Hollandsche Zending, het Zeeuwsch gedeelte van het Bisdom van *Gent*, het Bisdom *'s Hertogenbosch*, de Vicariaten van *Ruremonde*, van *Breda*, van *het land van Ravesteyn en Megen*, allen met de indeeling in Dekenaten en Statien en eene opgave van de namen der Geestelijken, het jaartal hunner benoeming, en het getal zielen, waaruit elke gemeente bestaat. Ook van de Seminariën en Geestelijke vereenigingen wordt op eene gepaste wijze verslag gedaan. Op dit voornaamste en wezenlijkste deel van dezen Almanak, waardoor men zich een vrij volledig denkbeeld kan geven van den uitwendigen staat der R. K. Kerk in ons Vaderland, volgt eenig Mengelwerk in proza en poëzij. Het dichterlijk gedeelte bestaat meest uit welgeslaagde navolgingen van Fransche en Duitsche Dichters. Het prozagedeelte behelst eene korte beschrijving van de St. Pieterskerk te Rome, welke vooraan geplaatst is, »ten einde, zegt de Schrijver, ons Mengelwerk »waardiglijk te openen met een onderwerp, waarvan, hoeveel ook, toch »nooit nog genoeg gezegd wordt;« voorts een Algemeen Overzigt der Kalendariums sedert de vroegste tijden, een stuk, 't welk in een Almanak wel geplaatst is, en waarvan, daar het bestek van dit blad niet gedoogt, van alles stuksgewijze te spreken, hier gewag wordt gemaakt, om den schrijver te doen opmerken, dat het niet algemeen waar is, dat niettegenstaande de verbeteringen, door Paus *Gregorius XIII* in den Kalender aangebragt, de Protestanten de Juliaansche tijdrekening in gebruik hebben gehouden, tot in het jaar 1700. Waarom is hier verzwegen, dat hier te lande reeds veel vroeger, en wel in een tijd toen de verdraagzaamheid ten aanzien der Roomsch-Katholijken niet zeer groot was, de Gregoriaansche Kalender, waarvan men de juistheid wist te waarderen, zoowel in openbare stukken als in het dagelijksche leven, is ingevoerd? Rec. hoopt, dat het uit onkunde geschied is. Doch, om weder tot het jaarboek te komen: *de Levensschets van den Zeer Eerwaardigen Hooggeleerden Heer Anthonius van Gils*, President van het Seminarie te *Herlaar*, hoofdzakelijk getrokken uit de uitgegevene Lijkrede van *G. P. Wilmer*, is het beste van het Mengelwerk. Dergelijke stukken zijn hier regt gepast, en vallen geheel in het doel van dit Jaarboek. Ten slotte zij nog gezegd, dat de Redactie van hetzelve, »ten einde te verhoeden, dat het werkje iets, hoegenaamd ook, »bevatte, wat in het minst, met de H. Godsdienst zou kunnen strijdig »zijn, de voorzorg heeft genomen, het, vóór 't ter perse gelegd werd, aan »het *Vicariaat van Breda* ter bezigtiging toe te zenden.« De druk en de geheele uitvoering is aanbevelenswaardig.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Verleende octrooijen in Engeland in 1834, aan:

John Twisden, Kommandeur bij de K. Marine, voor verbeteringen bij de binnenlandsche scheepvaart, 24 Julij.

William Coles, voor een zeker middel tot genezing of verligting der jicht in de voeten en rheumatische ziekten, 26 Julij.

William Hale, voor zekere verbeteringen aan windmolens, 26 Julij.

Pierre Barthelemy Guimbert Debac, onderwijzer in taal en wiskunde, voor eene verbeterde weegschaal, welke van een teller voorzien is, 26 Julij.

John Charter en Will. Witty, voor eene verbeterde wijze tot het verhitten van vloeistoffen om in brouwerijen, branderijen en den stoom en andere dampvormige en vloeibare ligchamen ten nutte aan te wenden, 26 Julij.

Thomas John Hamilton en John Eastam, voor zekere verbeteringen aan werktuigen of toestellen, om de schepen op het water voorwaarts te drijven, 26 Julij.

Edmund [illegible], voor zijn middel om rookende schoorsteenen te verbeteren, 5 Augustus.

Samuel Wellman Wright, voor zekere verbeteringen aan de toestellen tot het verkoelen van vloeistoffen, 7 Augustus.

Thomas Gount, voor zekere verbeteringen aan aarden potten voor [illegible], 12 Augustus.

Andrew Hall, en John Slark Jun., voor verbeteringen aan weefgetouwen, 12 Augustus.

James Wood, voor verbeteringen aan de toestellen voor het ventileren van gebouwen, 12 Augustus.

Charles Arthur, voor verbeteringen aan kranen tot het aftappen van vloeistoffen, 12 Augustus.

James Pedder, voor zekere verbeteringen aan de bobbinetgetouwen, 13 Augustus.

William Bruce, voor verbeteringen aan de toestellen tot bereiding van [illegible] en [illegible] en tot andere doeleinden. Hem door een buitenlander medegedeeld, 14 Augustus.

Jacob Perkins, voor verbeteringen aan de toestellen en methoden tot het maken van ijs en tot het afkoelen van vloeistoffen, 14 Augustus.

163ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

PRIJZEN.

Drie-en-twintigste Trekking. N°. 3038, *f* 1000. N°. 14080, *f* 1500.
Vier-en-twintigste » *Geene.*

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, *den 4den December*

	laagste koers	hoogste koers	koers ten 4 uur		laagste koers	hoogste koers	koers ten 4 uur
Nederland. pCt.				pCt.			
Werk. Schuld 2½	[illegible]	[illegible]	53	Certific. 1831. 5	97¾	97⅞	
dito dito 5	99⅜	99⅝	99 3/16	Obl. te Lond. 5			
Uitgestel, dito.	1 21/32			Cert. te Hamb. 5			
Kansbill. dito.	23	23 3/16	23	Ins. in Assig. 6	67¼		
Amort. Synd. 4½	91⅞	92	91⅞	Certific. dito 6	67⅜		
Dito Dito 3½	74½	74¾	74½	Polen.			
Schatkistbill. 6	100½			Aand. L. fl. 300			
Oorlogslast. 5	100½			Pruissen.			
Leening 1831, 6				Dito dito B. 50	107½		
Hand.-Maats. 4½				Neg. L. 1830. 4			
Frankrijk.				Oostenrijk.			
Ins. Grootb. 3	78¼	78½	78¼	Aand. L. *f* 100.			
Engeland.				Dito dito 250. 4			
Dito p. 12 Aug. 3				Metalliek. 5	98	98¼	98⅛
Spanje.				Dito L. gen. 5			
Certific. Amst. 5	45⅝	45¾	45½	Dito. 2½	52¾		
Dito *f* 1000. 5	27⅜	27⅝	27 7/16	Obl. *Goll & C.* 5			
Dito 3 pC. Sch. 5	15⅝	15⅝	15⅝	Dito. 4			
Cert. B. Lond. 5	42 5/16	42 7/16	42⅜	Ween. B. act. 2			
Napels.				N. Ween. Aand.			
Certific. *L & B.* 5				Denemarken.			
Dito *Falc. & C.* 5				Leen. te Lond. 3			
Leen. Lond. [illegible] 5				Braziliën.			
Rusland.				Dito *Rotsch.* 5	78⅝	78¾	78¾
Obl. *Hope* 1798 5	102⅝	102¾	102¾	Grieksche.			
Dito 1828 5	103¼			Dito te Lond. 5			

Verkooping van VASTE GOEDEREN.

K. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal, ten overstaan van den Heer Vrederegter in het kanton Breda, op den 26den December 1834, bij de Weduwe VAN BAAL, op *de Beek*, onder 's Princenhage, des namiddags ten 4 uren, veilen, en op den 29sten derzelve maand en jaar, bij CORNELIS BRUYNINCX, mede op *de Beek*, en des namiddags ten 4 ure, publiek Verkoopen:

EERSTE KOOP:

Een perceel HOOILAND, groot 1 bunder, 70 roeden, 80 ellen, gelegen in den Polder van Kraaienest onder 's Princenhage, sectie B, n°s. 332 en 333 van het kadaster, belend, oost de Weduwe *Jan Rombouts* en *Jan Janse van Loon*, zuid de Weduwe *Jacobus van Beek*, west *Cornelis Martens* en noord *Adriaan Lambrechts*.

TWEEDE KOOP:

Een perceel BOUWLAND, groot 99 roeden, 80 ellen, gelegen in de Groote Kamp op Klein Overveld onder 's Princenhage, sectie C, n°. 48 van het kadaster, belend, oost *Christiaan Hermans*, zuid de Weduwe *Jan Neeve*, west *Jan Huybrechts* en noord de [illegible] van *Handelkampagne*.

Een perceel ZAAILAND, [illegible] als voor, op Schapenberg op *Klein Overveld*, sectie C, [illegible] van het Kadaster, belend, oost en zuid de *Heerstraat*, west en noord *Martin Gommers*. Met het SCHAARHOUT, zich op dit perceel bevindende.

VIERDE KOOP:

Een perceel HOOILAND, groot 1 bunder, 65 roeden, 60 ellen, gelegen als voren, in den Polder van [illegible], sectie G, n°. 65 en 66, van het Kadaster, belend [illegible] *Christiaan Bastiaansen* [illegible] *Rijnsteren*, west de Straat en noord het Domein.

5 Kavelen EIKEN BOOMEN,
2 » SCHAARHOUT.

* Bij C. A. THIEME, te Arnhem, is heden van de pers gekomen, en alom verkrijgbaar gesteld, een nieuw Jaarboekje, onder den titel van:

Geldersche Volks-Almanak

VOOR HET JAAR 1835.

[illegible]

Deze ALMANAK, die voorzien is van drie plaatjes, en behalve den gewonen Kalender, [illegible] houdt eenige algemeene regels ten opzigte van de [illegible], eene opgave der Markten en Kermissen en der Middelen van Vervoer in het Hertogdom Gelderland; bevat daarenboven een *Mengelwerk*, waarin de volgende stukken voorkomen: *Lofrede van* Stichtenhorst *op Gelderland*. Een Lied van Gelderland. *Oud Geldersche Volksfeesten:* de Meiboom; het Paaschvuur; het Kinderfeest te Terborg. *Geldersche Oudheden:* [illegible] Dorpkerk te Almen. *Geldersche Legenden:* [illegible] *Geldersche Geschiedenissen:* Willem van Gelre, Engelbert van Nassau, Maarten Schenk, [illegible]. *Geldersche Taal:* Stichtenhorst over de Geldersche taal; [illegible]. *Geldersche Poëzij:* Aan mijn Geboorteplekje, [illegible]. Twee Geldersche Schuttersliederen. *Rariteiten:* [illegible] *Oude en Nieuwe tijd:* hoe Erasmus, van Rotterdam, het [illegible] vond, en hoe het tegenwoordig is. *Geldersche Dichters:* Ter Horst. *Geldersche Hutspot. Geldersche algemeene nuttige Kundigheden.* — De Prijs is 75 Centen.

BIJ BROESE EN COMP., TE BREDA,

ZIJN DE VOLGENDE BELANGRIJKE WERKEN [illegible]:

I. JOURNAL DES HARAS, DES CHASSES ET DES COURSES DE CHEVAUX, recueil périodique consacré à l'étude du cheval, à son éducation, à l'amélioration de ses différentes races en France, et à toutes les grandes réunions d'utilité publique ou privée, de luxe ou de plaisir, qui ont lieu en France, dans les Pays-Bas, en Angleterre, en Allemagne, en Hongrie, et dans les autres Pays de l'Europe, suivi d'une partie spécialement consacrée à la Belgique.

Le prix de l'abonnement pour un an est de . . . . *f* 12.

II. L'ITALIE, la Sicile, les îles Ioniennes [illegible] d'Elbe, de Sardaigne, Malte, l'île de Calypso, etc. d'après les inspirations, les recherches et les travaux de MM. le vicomte de *Chateaubriand*, de *Lamartine*, *Raoul-Rochette* et autres.

Le prix de chaque livraison est de . . . . . *f* 0,30.

III. DICTIONNAIRE DE PHYSIQUE GÉNÉRALE, THÉORIQUE ET APPLIQUÉE, contenant l'explication raisonnée de tous les termes employés dans la physique proprement dite, la chimie, la météorologie, la cosmographie, la physique organique, la cosmologie et la physique expérimentale, par les auteurs du dictionnaire de sciences mathématiques.

L'ouvrage formera 4 volumes in-4°, chaque volume sera divisé en 25 livraisons, qui paraîtront les 10, 20 et 30 de chaque mois.

Le prix de chaque livraison est de . . . . . *f* 0.30.

[illegible] JOURNAL DE FLUTE, AVEC ACCOMPAGNEMENT DE PIANO, extraits d'œuvres des meilleurs auteurs, publié par [illegible]. Abonnement pour 12 livraisons; chaque livraison sur beau papier, [illegible] contiendra chaque 16 pages de musique, équivalantes à 25 pages ordinaires.

Le prix de chaque livraison est de . . . . *f* 1.80.

IV. LA MOSAIQUE, livre de tout le monde et de tous les pays, 2e année.

VII. MUSEE DE FAMILLE, lecture du soir, 3e année.

Les 8 premiers numéros sont en vente.

Bij Bovengemelden is voorhanden:

NAAM en RANGLIJST der Officieren van het Koninklijke Leger der Nederlanden. . . . . 80 Cts.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.